

הארמון הסגול, zi gong, cv-19

紫 zǐ 宮 gōng

אביחי וולצ'ק

ברוב ספרי הלימוד העוסקים בנקודות דיקור מזכירים את שם הנקודה ואת מיקומה. אחר כך מציינים אם יש לה "אופי" מסוים כגון נקודת מקור, נקודת חיבור וכדומה. אז מובאות רשימת תפקודים, רשימת אינדיקציות לשימוש ורשימת צירופים עם נקודות אחרות. רשימת התפקודים והאינדיקציות הנן תמצית של מאות שנים של ניסיון קליני, אך גם של זרמים פילוסופיים ובתי ספר שונים אשר הובילו בתקופה כזו או אחרת במהלך ההיסטוריה והשאירו את חותמם באותן רשימות. למשל, בנקודת דיקור מסוימת אנו יכולים למצוא אינדיקציה לשימוש שההסבר לה הוא ניסיון קליני מצטבר, תפקוד אשר קשור לזרם חמשת האלמנטים ותפקוד אחר אשר נובע מהצבה של רשימת נקודות דיקור במקביל לרשימת צמחי מרפא המרכיבים פורמולה ונתינת התפקוד של אותו צמח בפורמולה לנקודת הדיקור.

הנקודה Cv-19 תשמש במאמר זה כדוגמה לנקודת דיקור אשר בדרך כלל לא מייחסים לה חשיבות רבה וכמעט לא משתמשים בה, אך כאשר נלמד לעומק את שמה תוך כדי התבוננות באדם כמיקרוקוסמוס של המקרוקוסמוס (זאת אומרת שאותם חוקים שמתרחשים ביקום פועלים גם באדם) ותוך כדי התחשבות בגורמים נוספים, כגון נקודות בשכנות לנקודה או נקודות שקשורות אליה באמצעות שמן או באמצעות מרדיאנים פנימיים, נבין שזה בהחלט מתקבל על הדעת להשתמש בנקודה זו גם במצבים שאינם מופיעים באותן רשימות של תפקודים ואינדיקציות.

לשם ההשוואה, נבדוק כיצד מתייחס אל הנקודה פיטר דדמן בספרו *A Manual of Acupuncture*:
התפקודים והאינדיקציות אשר ניתנים על ידו לנקודה Cv-19 נובעים משלושה גורמים:
(1) השפעה מקומית שיש לנקודה: מרפה את החזה; לכאב בחזה; כאב בסטרנום.
(2) השפעה אנרגטית שיש לנקודה הנובעת ממיקומה הגבוה בגוף: מווסתת ומורידה צ'י; הקאות עם צ'י מורד, שיעול, שיעול דמי.
(3) ניסיון קליני מצטבר כפי שמופיע בספרים עתיקים ובספרים מודרניים: קשיי עיכול, בי סינדרום, כאבים בעצמות.

עתה נראה דרך שונה להתייחס לנקודת דיקור. תחילה ננסה להבין את שם הנקודה: Zi Gong, הארמון הסגול.
Zi הוא סגול. הצבע הסגול יוחס בשלב מסוים של ההיסטוריה לאל השמיים Tai Yi אשר יוזכר בהמשך, ומכאן באנלוגיה לקיסר סין אשר היה עוטה גלימות סגולות כסמל למלכות שמיים. הצבע הסגול מרמז על קשר לדם, הדם אשר נשלט בגוף על ידי הלב, הוא הקיסר מבין שנים עשר האיברים.
Gong זהו ארמון, או מבנה חשוב שבו מתרחשים דברים חשובים. למשל Nao Gong זה המוח, ו-Zi Gong (ארמון הילד) זהו הרחם (שים לב לכך שכאן הסימנית ZI הנה שונה ובמשמעות אחרת).

子 zǐ : 宮 gōng

Zi Gong, הארמון הסגול, הנו ביטוי אשר מקורו בקוסמולוגיה הסינית העתיקה. אנו מדברים על תקופת שושלת Han. באותה תקופה, בה גם נכתב ה- Nei-Ching (ספר הרפואה הפנימית של הקיסר הצהוב), מדע הרפואה שולב עם מדעי השמיים (קוסמולוגיה), הארץ (גיאוגרפיה), מוזיקה ועוד. הקוסמולוגים הסינים חילקו

את השמיים לחמישה "ארמונות"; ארמון מרכזי (Zhong Gong) וארבעה ארמונות מסביבו בארבעת הכיוונים של המצפן: מזרח, דרום, מערב וצפון. ה"ארמון המרכזי" זה האזור בשמיים אשר מסביב לכוכב הצפון. ה"ארמון הסגול" זה שם נוסף לארמון המרכזי, או שזהו אזור תחום יותר בתוך הארמון המרכזי שנמצא מסביב ל"לשכת הקוטב השמימי הצפוני" (Bei Ji), זו קבוצה של חמישה כוכבים הכוללת את כוכב הצפון עצמו). לקוטב השמימי הצפוני הייתה חשיבות רבה ביותר בעיני הסינים מפני שבמבט מהארץ כל שאר הכוכבים בשמיים סבבו מסביב לו. בתוך ה"ארמון הסגול", ב"לשכת הקוטב השמימי הצפוני", בכוכב הצפון עצמו, התגורר אל השמיים Tai Yi. ממקומו בכוכב הצפון שלט Tai Yi בשמונת חלקי השמיים אשר מסביבו באמצעות מה שהסינים כינו Shen Dao – "מעברי/דרכי הנפש". Tai Yi היה האל החשוב והחזק ביותר.

על גבי הארץ (on Earth) הדברים היו באנלוגיה מלאה:

הקיסר היה משול לאל השמיים Tai Yi וארמונו היה משול ל"ארמון הסגול". בעיר המלוכה, שבה התגורר הקיסר, מוקם ארמונו בחלק המרכזי של החומה הצפונית, כך שהקיסר היה עם פניו דרומה, כמו Tai Yi מכוכב הצפון. הקיסר הפיץ את השפעתו אל עבר שמונת הכיוונים (שמונה רוחות השמיים) מתוך מקדש מיוחד הבנוי משלוש מדרגות, כאשר במדרגה העליונה היו שמונה חריצים אשר נקראו Shen Dao – "מעברי/דרכי הנפש".

באדם (Man) נמשכת אותה האנלוגיה:

Xin, הלב, משול לקיסר מבין שניים עשר האיברים. הנקודה Cv-19 נקראת "הארמון הסגול" – מקום מגוריו של הקיסר. מעניין לראות גם את השמות של הנקודות הבאות: הנקודה Gv-11 אשר נמצאת ממש מאחורי Cv-19, בגב, נקראת Shen Dao, "מעברי/דרכי הנפש". הנקודה St-23 נקראת Tai Yi – אל השמיים. הנקודה Cv-3 נקראת Zhong Ji שזהו אחד משמותיו של כוכב הצפון.

*אנו יודעים שהסינים התבוננו והסבירו את החיים בשלוש "רמות":

שמיים, ארץ ואדם (Heaven, Earth, and Man). שלוש רמות אשר הן ביטוי של האחד המאוחד, הבלתי נתפס. דרך הבנת השם של Cv-19 ראינו ביטוי לתפיסה זו.

הנקודה Cv-19 והנקודות השכנות לה:

מעל Cv-19 הנקודה Hua Gai - Cv-20, "חופת הקיסר". Hua Gai זו קבוצת כוכבים שקשורה לקבוצת הכוכבים "הקיסר השמימי". Hua Gai הוא גם כינוי לריאות.

מתחת ל-Cv-19 הנקודה Yu Tang - Cv-18, "היכל האבן היקרה(אבן ה-Jade)". Yu Tang הוא כינוי נוסף לריאות. מיקום Cv-19 בין שתי נקודות אלו מעניין; מזכיר את מיקומו של הלב בין שתי הריאות.

משני צידי Cv-19 הנקודה Shen Cang - Ki-25, "מחסן הנפש". הארמון הסגול זהו משכן הקיסר, הלב. הלב מכיל, מאחסן את ה-Shen.

לאור מה שראינו, האם הנקודה Cv-19 יכולה לשמש בטיפולי פוריות למשל? יש להבין כי לכל נקודת דיקור יש את הפוטנציאל להיות מתאימה וחשובה אם תידקרו בעיתוי הנכון. אנו יודעים שללב יש קשר ישיר אל הרחם, או נכון יותר אל ה-Bao אשר קיים בנשים ובגברים, באמצעות המרידיאן שנקרא Bao Mai. Cv-19 זו נקודה אשר קשורה מעצם שמה ללב, לנפש ולדם. זו נקודה על המרידיאן המיוחד Ren Mai. מרידיאן זה פועל בין היתר להזנת החיים (הגוף) בתמציות, דם ונוזלים – אלו האספקטים היינים של הויטליות. הזנה של החיים באדם עצמו, והזנה של חיים חדשים מתוך האדם.

בנקודה Cv-19 נפגשים כל האספקטים שהוזכרו, והמטפל הנבון ידע לבחור בה כאשר הנסיבות והזמן יצדיקו זאת.

נכתב על ידי אביחי וולצ'ק
מטפל בדיקור סיני על פי אסכולת Stems & Branches
מורה בביה"ס לרפואה סינית עתיקה, היחידה ללימודי חוץ –
האוניברסיטה העברית בפקולטה לחקלאות, רחובות.